

De erfgenamen van heer Ghijzel Back

§ 12. Metten

Drs L.F.W. Adriaenssen
van der Hoopstraat 85^{III}, 1051 VD Amsterdam

De familie Metten is zeer in het kort door mij behandeld in *De Brabantse Leeuw* van 1977.¹ Hierna staan de aanvullingen centraal.

I. GEERTRUYT HENRIC BACK, een zus van heer Ghijzel, trouwde met Wouter Wouters Metten van den Westerwyck², evenals zijn vader schepen van Hilvarenbeek. Zij kregen zeven kinderen, met onder voorbehoud als achtste Brick:³

1. Wouter Back alias Metten⁴ studeerde aan de universiteiten van Keulen, Rostock (?) en Orléans burgerlijk en kanoniek recht en behaalde in beide disciplines de doctorsgraad. Hij vestigde zich metterwoon te Keulen, waar hij werd toegelaten als advocaat aan het aartsbisschoppelijke hof en daar tevens officiaal was. Hij was hoogleraar in het kanonieke recht aan de universiteit van Keulen. In 1466 is hij gestorven, misschien op 11 november.
2. Ghijzelbert Wouter Metten, volgt onder II op pagina 92.
3. Jan Metten alias Back, volgt onder IIbis op pagina 93.
4. Iken Wouter Metten trouwde met Goossen Gerit sCosters van den Rode⁵, een zoon van Gerit Gerits die Custer van

-
- 1) L.F.W. Adriaenssen, „De boom van Vermetten gesnoeid en gerooid. Bijdrage tot de stambomen van de families Metten, Van Riel en Vermetten”, *De Brabantse Leeuw*, XXVI (1977) 157-166.
 - 2) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1220, f 192^v, 1449/50. R 1238, f 186^v, 1468/69. R 1225, f 412^v, 1454/55. Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 23, f 55 (1434, *des anders daigs nae sinte Pauwels dach*. R 34, f 145 (23 januari 1425).
 - 3) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1227, f 463, 1456/57.
 - 4) L.F.W. Adriaenssen, *Hilvarenbeek onder de hertog en onder de generaliteit. Sociale en economische geschiedenis van een Kempens dorp tussen 1400 en 1800* (Amsterdam, 1987) 252.
 - 5) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1196, f 56, 20 maart 1427; f 89^v, 8 mei 1427. R 1200, f 61, 1429/30. R 1202, ff 91^v en 227^v, 1431/32. R 1203, f 126, 1432/33. R 1205, ff 120^v en 141^v, 1434/35. R 1206, f 157, 1435/36. R

Rode en van Guedelt Goossens van den Eynde. Hij woonde in de herdgang Haaghorst onder Moergestel en bezat daar een huis met erf, hof en aanglag, samen twee mudzaad groot en gelegen in Gheen broeck.⁶ In 1448 kwam hij overeen met Gerit van Berke, van wie hij in 1441 de helft in 10 bunders hei uit de gemeent van vrouwe Johanna van der Leck, naast de Oisterwijkse gemeent, had gekocht, dat ze elkaar overweg zouden verlenen.⁷ Goossen en Iken hadden twee kinderen:

- a. Geraert Goosens Costers, in 1490 gezien als weduwnaar van Mechtelt dochter Peters van der Spaendonck bij Belye.⁸ Wouter, Jan en Geertruyt waren Geraerts kinderen.
 - b. Cathelyn Goossen Costers, wiens kinderen Wouter, Jan, Geertruyt en Iken heetten.
5. Kathelyn Wouter Metten, volgt onder § 14.
 6. Aleyt Wouter Metten, volgt onder § 15.
 7. Henrick Wouter Metten⁹ was gehuwd met Jutta, misschien de moeder van zijn dochter:
 - A. Aleyt Henrick Metten, volgt onder § 16.
 8. Brick Back werd in 1445 als *Bricxtemes Back de Beke* als student aan de universiteit van Keulen ingeschreven.¹⁰

1210, f 299, 1439/40. R 1212, f 31^v 1441/42. R 1214, ff 190, 226, 1443/44. R 1216, f ff 52^v en 65^v, 1445/46. R 1217, ff 305^v en 355^v, 1446/47. R 1218, f 105^v, 1447/48. R 1223, ff 35^v en 74^v, 1452/53. R 1224, f 145^v, 1453/54. R 1226, f 479, 1455/56. R 1235, f 135^v, 1465/66. R 1257, f 484, 1487/88: Gerit natuurlijke zoon Goossens sCosters.

6) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1213, f 182, 1442/43. Vgl. R 1214, f 159^v, 1443/44. R 1215, f 155^v, 1444/45.

7) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1211, f 217, 6 juli 1441. R 1218, f 212^v, 1447/48.

8) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1259, f 150, 1489/90.

9) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 37, f 14^v (citaat uit een Bossche schepenbrief de dato 18 juni 1455). Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1227, f 462^v, 1456/57. R 1444, f 35^v, 18 juni 1455. R 1548, f 65^v, 2 september 1457. Algemeen Rijksarchief Brussel, Rekenkamer 45074, f LIII^v.

10) Adriaenssen, *Hilvarenbeek onder de hertog*, 255.

II. GHIJSELBRECHT WOUTER METTEN ALIAS BACK¹¹ studeerde aan de universiteiten van Keulen en Leuven. De beneficië die hij als getonsureerde klerk bezat, gebruikte hij waarschijnlijk als studiefonds; hij gaf ze in ieder geval noodgedwongen op, doordat hij in het huwelijk trad. Zijn vrouw was Diercxken Jacop Bressers, dochter van Jacop Jacop Bressers van Lyempde alias Scellekens in *de Rode Leeuw* te Hilvarenbeek. Aldaar bezette Ghijselbert een schepenzetel.

1. Adam Gysberts Wouter Metten alias Back¹², schepen van Hilvarenbeek en olieslager en woonachtig in de Wouwerstraat aldaar, ging op hoge leeftijd, in 1524 aan de universiteit van Leuven studeren. Dat, samen met zijn status van vrijgezel, was de voorwaarde om in het genot te worden gesteld van een van de porties van het Bacx-koorke in de Sint Jan te 's-Hertogenbosch. De stichter, heer Ghijsel Back, had immers bij de stichting bepaald, dat een leek het beneficium slechts mocht bezitten, als hij zich op het priesterschap voorbereidde, eventueel na voltooiing van een universitaire studie. Leuvense studenten waren door een pauselijk privilege gedurende zeven jaar vrijgesteld van de hogere wijdingen. Adam hield het beneficium zes jaar en droeg het in 1530 over aan zijn twaalfjarige neef en pupil Jan van de Wouwer. Adam bleef clericus en trouwde derhalve niet. Zijn kinderen waren dus bastaards:

A. Mr Gysbert Back M.D.¹³ is in 1516 geboren als bastaard van Kathelijn Claessen van Wuestenborch. Hij was doctor in de medicijnen en vestigde zich te Rotterdam, waar hij *in den Groenendael opt oosteynde binnensdyck* woonde. Hij was stadsdokter en kreeg na de bouw van het pesthuis in 1556 een weddeverhoging. In 1574 à 1578 stierf hij. Hij liet vier kinderen na.¹⁴

11) Adriaenssen, *Hilvarenbeek onder de hertog*, 254. Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Familiearchief Van den Bogaerde van Terbrugge 1477, f V.

12) Adriaenssen, *Hilvarenbeek onder de hertog*, 266, 267.

13) Adriaenssen, *Hilvarenbeek onder de hertog*, 274.

14) Aanvulling op de in 1977 gepubliceerde stamboom-Metten: Katheryne mr Gysbert Back trouwde met Claes Cornelis van Dryel, koopman in rogge en magistraat van Rotterdam, weduwnaar van Maritgen Barents

- B. Marye natuurlijke dochter Adam Gysberts Metten bij Barbara natuurlijke dochter Henrick Gysels, geboren in 1516 en gestorven voor 1538. Barbara was vermoedelijk een zus of dochter van heer Henrick natuurlijke zoon heer Henrick Ghijsels, rector van het Hilvarenbeekse Barbara-altaar.¹⁵
2. Wouter Gysbert Metten alias Back¹⁶ studeerde in 1502 te Leuven aan de universiteit, gezien zijn relatief hoge leeftijd wellicht belust op een beneficiaal erfdeel van heer Ghijsel Back. Hij woonde in de Wouwerstraat en overleed kinderloos in 1551.
 3. Kathelyn Ghysbrecht Wouter Metten, volgt onder § 13.
 4. Mary natuurlijke dochter Gyselbrecht Metten trouwde met Willem Willem Wouters van der Loo, schepen van Goirle. In 1544 maakten zij hun testament.¹⁷

Ibis. MR JAN BACK ALIAS METTEN¹⁸ studeerde te Keulen, werd doctor in het kanonieke recht en doceerde deze wetenschap aan de universiteit aldaar. Later woonde hij te Hilvarenbeek, waar hij de eerste cantor was. De cantorij was een van de stichtingen van zijn oom heer Ghijsel Back. Meester Jan trad in diens voetsporen door zelf een altaar te funderen te Hilvarenbeek, dat hij toewijdde aan de heiligen Sebastiaan, Adriaan en Christoffel. In onderscheid met het Sebastiaanaltaar van de handboogschutters werd het het

Groenhout. Hij had een bastaard bij Neeltgen Joris, zijn dienstmeid (Gemeentearchief Rotterdam, N 4, f 58, 14 mei 1593. Schepenarchief 486, f 12, 10 juni 1578. Idem 487, f 23^v, 7 juli 1581; f 26, 24 juli 1581. Idem 488, p. 65, 23 november 1583; p. 551, 23 september 1587. Idem 489, p. 224, 17 maart 1590; p. 225, 24 maart 1590; p. 227, 30 maart 1590; p. 228, 29 maart 1590; p. 299, 8 augustus 1590; p. 446, 22 juni 1595; p. 450, 28 oktober 1596. J.H.W. Unger en W. Bezemer, *De oudste stadsrekeningen van Rotterdam* (Rotterdam, 1899) 465. E.A. Engelbrecht, *De vroedschap van Rotterdam 1572-1795* (Rotterdam, 1973) 22, 23, 84, 164.

- 15) Algemeen Rijksarchief Brussel, Rekenkamer 45074, f CCXLI. Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 23, f 78^v, 1524.
- 16) Adriaenssen, *Hilvarenbeek onder de hertog*, 261.
- 17) Gemeentearchief Tilburg, R 299, f 68^v, 18 mei 1544. Zie hun zoon Cornelis bij: L.F.W. Adriaenssen, „Paymans. Stamboom van een Meijerij's geslacht (1300-1800)”, *De Brabantse Leeuw*, XVI (1977) 170.
- 18) Adriaenssen, *Hilvarenbeek onder de hertog*, 156, 253, 254.

Sebastiaansaltaar van de tweede fundatie genoemd. Aangezien verschillende van zijn bloedverwanten benéficiant werden, moet het een familiestichting zijn geweest. Jan Back overleed in 1487 of 1488 en liet drie bastaards na:

1. Mr Jan Back junior¹⁹ studeerde te Leuven. Over zijn carrière bestaat onzekerheid, misschien werd hij procureur aan het bisschoppelijke hof te Luik.
2. Wouter Jan Back.²⁰
3. Cristyn mr Jan Back, volgt onder III op pagina 94.

III. CRISTYN MR JAN BACK trouwde met Jan natuurlijke zoon heer Jacops die Brouwer²¹, zoon van de priester Jacob Jans de Brouwer en van Kathelyn Volres. Hij was afkomstig van Oirschot en woonde met zijn vrouw en kinderen te Hilvarenbeek, waar zij *de Rode Leeuw* verwierven. In tweede echt huwde Cristijn met Lauwreyns Jacops van Oirle²² uit Poppel. Uit het eerste huwelijk:²³

1. Heer Pauwels die Brouwer ofwel Paulus Braxatoris²⁴ studeerde aan de universiteit van Leuven en werd priester. Hij was pastoor van Goirle, maar resideerde te Hilvarenbeek, waar hij rector werd van de door zijn grootvader gestichte *cappelryen, gefundeert opten outaer van sint Christoffele, Sebastiaen ende sinte Anthonis, wesende de tweeste fundatie binnen der collegiaelder kercken van sinte Peeters*. Per testament van 17 januari 1548 vermaakte hij zijn bezittingen

19) Adriaenssen, *Hilvarenbeek onder de hertog*, 258, 259.

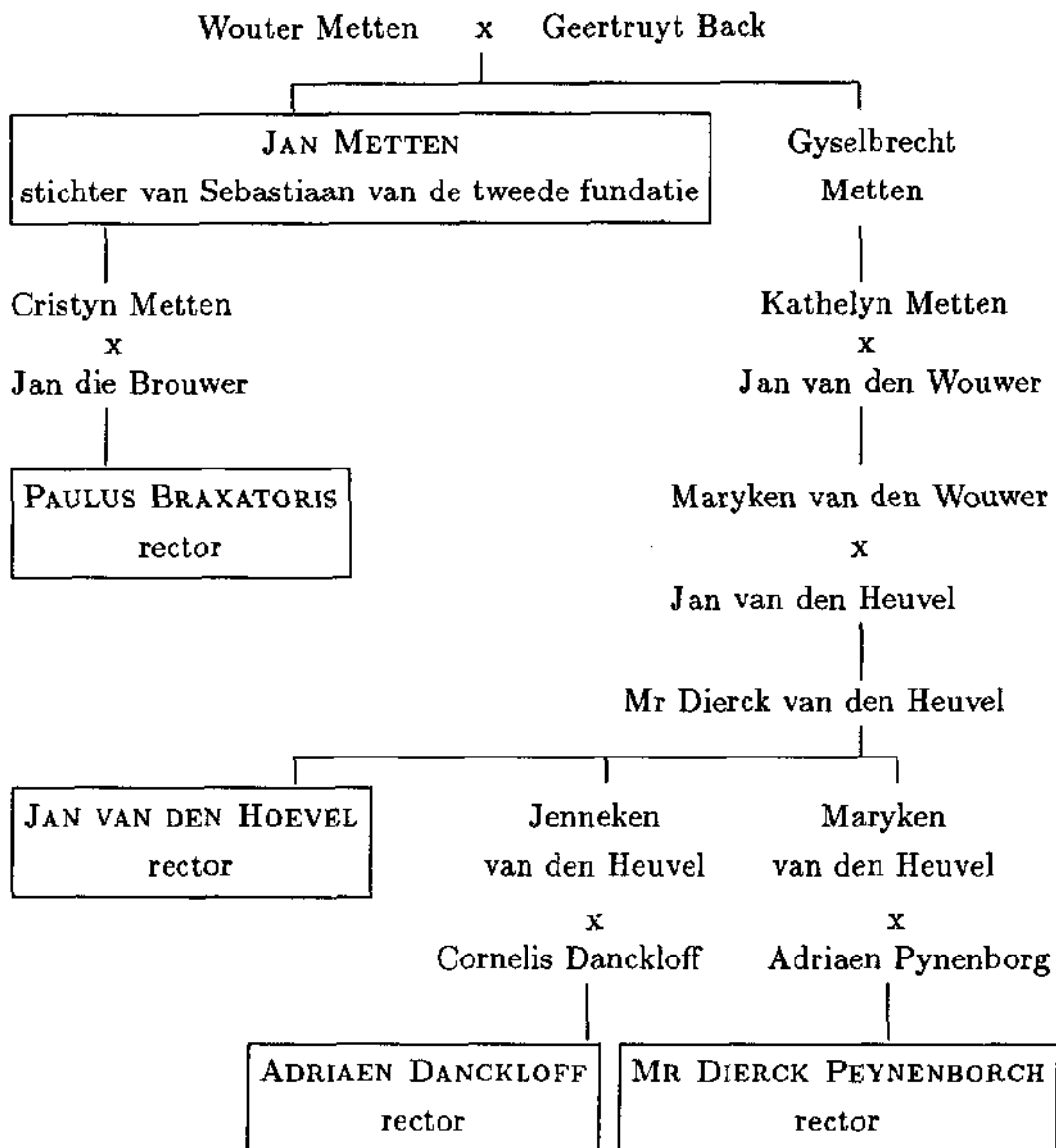
20) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1264, f 241^v, 1494/95.

21) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1258, ff 219 en 219^v, 1488/89. R 1262, f 62^v, 1492/93. R 1263, f 49, 1493/94. R 1265, f 469^v, 1495/97. L.H.C. Schutjes, *Geschiedenis van het bisdom 's Hertogenbosch* (5 dln; Sint-Michielsgestel, 1870-1876) V, 813, 814, noemt Jacobus de Brouwer, in 1457 vicaris van de kapel van Vessem en Wintelre; mogelijk Jans vader.

22) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 24, f 99^v, 5 januari 1531. Algemeen Rijksarchief Brussel, Rekenkamer 45028, ff LXXXV en LXXXIX.

23) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 23, f 164^v, 25 september 1526.

24) Adriaenssen, *Hilvarenbeek onder de hertog*, 262.

Bloedverwanten van Jan Metten Back, die rector werden van het Sint-Sebastiaansaltaar van de tweede fundatie.

aan zijn verre neven Aert van Laerhoven²⁵, rector van het Bacx-koorke, en Peter Daems, die cantor van Hilvarenbeek zou worden; de kerkrechtelijke erfgenamen van heer Ghijsel Back liet hij dus voorgaan. De naaste bloedverwante erfgenamen keken na zijn overlijden in 1552 nogal op hun neus en sloegen aan het procederen. Heer Pauwels had twee bastaarden:

- A. Jan heer Pauwels de Brouwer, zoon van Yken Jans van Goerle.
 - B. Henrick heer Pauwels de Brouwer, zoon van Marye van Hoboocken.
2. Meriken Jans de Brouwer.
 3. Anna Jans de Brouwer trouwde met Wouter Aert Joris Vervloet (van der Vloet).²⁶ Hun kinderen waren:²⁷
 - a. Aerdt Wouters van der Vloeth²⁸, in 1574 weduwnaar van Kathelyn Jacobs Gysen.²⁹ Te Esbeek *opt Spaendoncxeynde* had Aert onder meer de hoeve van de Klapstaart bezeten.³⁰
 - b. Jacop Wouters Vervloet.
 - c. Cristyn Wouters Vervloet, trouwde met Jan Jan Scuermans.
 - d. Jenneken Wouter Aerts Vervloet, gehuwd met Eel Dirck Aerts.
 - e. Mary Wouters Vervloet werd moeder van Richalt Sander Jans van Oerscot.
 - f. Jan Wouters Vervloet, onmondig in 1568, was tien jaar

25) *De Brabantse Leeuw*, XXXIX (1990) 166, 167.

26) Algemeen Rijksarchief Brussel, Familiearchief d'Ursel, L 1500, f XVIII, 1501.

27) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 28, f 71, 28 juni 1568; f VIII, 31 januari 1569.

28) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 27, f 132^v, 13 december 1566. R 28, f LV^v, 27 januari 1570.

29) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 27, f 14^v, 17 januari 1566. R 29, f XLIII, 24 december 1574. R 23, f 184, 8 mei 1527: kinderen van Jacob Wouter Gysen en Peter Wouter Nys.

30) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 27, f 132^v, 13 december 1566.

later wever te Hilvarenbeek.³¹

- g. Claesken Wouters Vervloet³², onmondig in 1568, de vrouw van Laureys Sebastiaen Henricxss in 1578.³³ Deze was een zoon van Sebastiaen Henrick Jaenen van der Sanden alias van Dun en Elyzabeth Adriaen Zeghers. Later trouwde Claesken met Adriaen Cornelis Anthonis Loijen alias de Greve (zoon van Cornelis Anthonis Henrick Loeyen en van Marye Willem Wouter Boeyens van den Berche), die op zijn beurt hertrouwde met Jenneken Henrick Peters Claes Gherits, weduwe van Laureys Henrick Josephs van den Nyeuwenhuysen, weduwnaar van Anna Henricx van den Nyeuwenhuysen.³⁴ Van de Gestels-Eindhovense familie Van Esbeeck.³⁵ was Laureys Sebastiaen Henricxss de stamvader.
- h. Joorden Wouters Vervloet³⁶ kocht in 1568 zijn broers en zusters uit de ouderlijke hoeve in het Spul. Hij was gehuwd met Elijsabeth Janss van den Berch³⁷, dochter van Jan Anthonis van den Berge en Marijken Peter Willem Celen.

4. Jacop Jans die Brouwer³⁸ verkocht in 1525 een huis aan de

-
- 31) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 32, f 37, 2 november 1585. R 61, f 84, 26 april 1578.
- 32) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 32, f 37, 2 november 1585.
- 33) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 27, f 2, 5 januari 1566; f 72, 22 december 1567; f 127, 11 november 1565. R 61, f 84, 26 april 1578.
- 34) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 25, f 205^v, i.m. 2 april 1610. L.F.W. Adriaenssen, *Non omnia possumus omnes. Genealogie van het geslacht Van den Nieuwenhuysen 1400-1800* ('s-Hertogenbosch, 1988) 78, 331.
- 35) L. Adriaenssen, „De heerlijke hoeve van Tulder”, in: J. van Helvoirt (red.), *Esbeek niet van gisteren. Gedenkboek bij gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de R.K. parochie H. Adrianus Esbeek* (2e, herz. dr.; Hilvarenbeek, 1990) 287.
- 36) Adriaenssen, *Non omnia possumus omnes*, 539.
- 37) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 30, f 45^v, 6 september 1577.
- 38) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 23, f 119, 12 april 1525; f 147, 14 februari 1526.

Beerten, een Hilvarenbeekse herdgang. Kinderen:³⁹

A. Jan Jacobs die Brouwer, onmondig in 1551.

B. Maryken Jacobs de Brouwer.

C. Cristyn Jacobs de Brouwer trouwde met Wilboert Symoen Hermans van den Leemputte. Hun dochter Lyntken trouwde met een mede-erfgenaar van heer Ghijsel Back, de Hilvarenbeekse vorster Huybrecht Erven van Laerhoven.⁴⁰

D. Jenneken Jacobs die Brouwer⁴¹ werd de huisvrouw van Peter natuurlijke zoon heer Anschems van den Broeck⁴², broodbakker bij de kerk van Hilvarenbeek. Zijn huis aldaar verkocht hij in 1578 voor *f* 500 aan mr Jacob Schilders, onderplebaan van Hilvarenbeek.⁴³ Peter was in 1520 geboren uit de verhouding van de priester Anchem Peter Marcelis van den Broeck, rector van een der Maria-altaren te Hilvarenbeek, en Agnees mr Jan Ghyskens alias Clockmans, zijn huishoudster. Zijn vader schreef hem in bij de grote Bossche loterij van 1522.⁴⁴ In eerste echt was Peter gehuwd geweest met Aertken Cornelis Maes⁴⁵, wiens weduwnaar hij was in 1561.⁴⁶ Na het overlijden van Jenneken de Brouwer, vermoedelijk in april 1589, sloot hij een derde huwelijk met Margriet Joris Wynaents van Bernagie, met wie hij op 29 okto-

39) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 25, f 95^v, 2 mei 1551.

40) *De Brabantse Leeuw*, XXXIX (1990) 175.

41) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1374, f 377^v, 23 juni 1558. R 1385, f 196^v, 3 februari 1564.

42) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, Aanwinsten 7851, f 190^v, 1523. Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 27, f 41^v, 16 augustus 1567. R 38, f 110, 10 juli 1607. Adriaenssen, *Hilvarenbeek onder de hertog*, 293.

43) Raadhuis Hilvarenbeek, Oud Administratief Archief 68, *Registre Peter Anselm vanden Broeck*, eindigend 23 april 1583.

44) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, B 30, f 140^v.

45) Zij was een dochter van Cornelis Peter Maes en Aleyt Heymans Platynmakers (Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 25, f 26^v, 20 april 1550).

46) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 26, f XLVI^v, 13 augustus 1561.

ber 1583 huwelijks voorwaarden overeenkwam. Peter van den Broeck was in 1558 lid van de commissie die de vergroting van de kerk financierde⁴⁷ en in 1565 deken van de kruisboogschutters.⁴⁸ In 1567 beloofde Claes Moonen hem 9 carolusgulden jaarlijks te betalen, *welcke somme van penningen Claeus voerscreven den voernaemden Peter was resterende voer syne geëxburseerde penningen ter zaecken des lantjuweels tot Oisterhout.*⁴⁹ Jenneken de Brouwer liet geen kinderen na.⁵⁰

5. Ryckaert Jans die Brouwer⁵¹, vader van:
 - A. Adriana Ryckaerts die Brouwer.
6. Jan Jans die Brouwer die jonge was misschien dezelfde als de in 1522 vermelde Jan Jan Sbrouwers, echtgenoot van Kathryne Jans van Oerschot.⁵² Zijn zonen waren:
 - A. Dingen Jans die Brouwer, gehuwd met Daniel Mathys Daniels.
 - B. Jan Jans die Brouwer.
 - C. Elyzabeth Jans die Brouwer trouwde met mr Cornelis Nilis⁵³ uit Antwerpen.

Uit het tweede huwelijk:

7. Catheryn Laureyns van Oerle, gehuwd met een onbekende.
8. Adriaentken Lauwereyns van Oirle, volgt onder IV hiena.

IV. ADRIAENTKEN LAUWEREYNS VAN OIRLE⁵⁴, onmondig in

-
- 47) Rijksarchief Antwerpen, Arendonk Gemeentearchief 4879, 30 april 1558.
 - 48) E. van Autenboer, „Het landjuweel van de Sint Jorisdilden te Oosterhout (1565)”, *Taxandria*, XXXIII (1961) 155, 159.
 - 49) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 27, f 9^v, 9 april 1567. Vgl. W.H.Th. Knippenberg, „De gilden van Hilvarenbeek en hun koningszilver”, in: N.F. Heerkens (red.), *Hilvarenbeek in heden en verleden* (Hilvarenbeek, 1970) 61.
 - 50) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 44, f 151^v, 23 juni 1622.
 - 51) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 24, f 2, 5 januari 1530.
 - 52) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 23, f 5^v, 18 mei 1522.
 - 53) A. Schillings, *Matricule de l'université de Louvain*, dl III (Bruxelles, 1958) 755, no 133 (26 januari 1526).
 - 54) Gemeentearchief Breda, R 421, f 113^v, 5 april 1513. Algemeen Rijksarchief Brussel, Rekenkamer 45028, ff CIIII^v en CVI.

1513, trouwde met Heyn van Eynde Wouters⁵⁵, schepen van Hilvarenbeek, kerkmeester in 1557. Deze woonde aldaar aan de Gemene Plaats, waar hij het huis tussen 'de Engel' en 'de Haan' bezat.⁵⁶ Later verhuisde hij naar de Wouwerstraat. Hij was cijnsplchtig aan de hertog van Brabant *de vuytfango prope agrum dictum Royenberch*.⁵⁷ Adriaentken van Oirle is in 1563 weduwe geworden en in 1583 of 1584 gestorven. Haar kinderen waren:⁵⁸

1. Adriaentken Henrickss van Eynde⁵⁹ trouwde met Henrick Henrick Goris Spilmeker alias Spiltack⁶⁰, valkenier te Hilvarenbeek en schepen in de bank aldaar. Hij was afkomstig van Poppel en een zoon van Henrick Goris Spilmekers bij Magdalena Pauwels Wouters. In 1560 geloofde Henrick een rente uit zijn huis in de Wouwerstraat en in 1584 kocht hij zijn schoonfamilie uit haar huis in dezelfde straat.⁶¹ In 1593 à 1595 is hij overleden. Aan zijn kinderen had hij de tocht

55) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 23, f 163^v, 30 augustus 1526. R 24, f 37, f 5 maart 1530; f 99^v, 5 januari 1531. R 25, f 8^v, 3 februari 1550; f 14, 10 februari 1550; f 22^v, 21 maart 1550; f 29, 11 mei 1550; f 289, 10 oktober 1555. R 26, f XXXIX, 13 maart 1562; f XLII, 16 maart 1562. R 27, f 16^v, 30 januari 1567. R 60, f 17, 27 februari 1561. R 246, kerkrekening 1563. Rentmeester Generaal 202, ff CXXIX en CXLV. Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1298, f 271, 20 oktober 1522. R 1371, f 200, 20 februari 1557. R 1374, f 308, 15 april 1558. Algemeen Rijksarchief Brussel, Rekenkamer 45076, f CCCVII. Rekenkamer 45079, ff LXXXI^v, XCV^v en C^v.

56) J.J. Vugs, „De Vrijthof van Hilvarenbeek”, in: N.F. Heerkens, *Hilvarenbeek in heden en verleden* (Hilvarenbeek, 1970) 84, 85.

57) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Rentmeester Generaal 202, f CLXXX^v.

58) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 27, f 16, 25 januari 1567; f 16^v, 30 februari 1567. R 31, f 194^v, 14 maart 1584.

59) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 25, f 157^v, 19 maart 1552; f 164^v, 21 maart 1552. R 27, f 94, 25 april 1566.

60) Rijksarchief Antwerpen, Arendonk Gemeentearchief 4880, *Fructus et obventiones altaris for DD. in ecclesia Hilvarenbecana siti et fundati*. Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 26, f XII^v, 4 februari 1560; f XVIII, 20 februari 1560. R 27, f 94, 25 april 1566. R 28, f XIX, 21 februari 1569. R 30, f 215^v, 12 november 1580. R 33, f 107, 3 augustus 1593. Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1293, f 536, 4 augustus 1520.

61) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 26, f XVIII, 20 februari 1560. R 31, f 194^v, 14 maart 1584.

gegeven in een stuck nieuwe ingegraven heyvelt, genaempt de Valcken ryt, liggende ronts omme inde heye (in de herdgang van het Klein Loo).⁶² Het waren vijf dochters:⁶³

- a. Cathelyn Henricx Spiltack alias van den Eynde⁶⁴ trouwde met Jan Jan Jan Pauwels Cuypers van Poppel, zo genoemd naar zijn geboorteplaats, naar zijn beroep ook Hans de Smith geheten. Hij kocht in 1586 een huis in de Wouwerstraat en in 1588 een derde in een door de graaf van Hohenlohe in de as gelegde hofstad in die straat.⁶⁵ In 1630 was zij weduwe.⁶⁶ Hun zes kinderen gebruikten de familienamen Van Poppel, Cuypers en De Smith.
- b. Pauwelyntgen Henrick Spiltack kocht in 1590 een hofstad op de hoek van de Gemene Plaats en de Wouwerstraat, waarop een huis placht te staan, *streckende voer vander voirschreven plaetse, daer de beeck tussen beyde loopt*. Met buurman Jan Nyss van Arendonck kwam zij overeen, dat zij *die voerschreven hofstadt zal mogen betimmeren ende aenleggen aenden geevel ende mure vanden oistensyde van des voerschreven Jans huys ende haere wormen ende andere vuegen inde zelve mure, zoenen dat in steden ende andere plaetsen dickwils doet en useert*.⁶⁷ Het herstel van de oorlogsschade, aangericht in voornamelijk 1583 en 1586, ging gepaard met een versterking van de huizen te Hilvarenbeek. Pauwelyn trouwde met Marcus Lucas genaamd den Albanese⁶⁸, een ge-

62) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 34, f 26^v, 21 juni 1596.

63) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 33, f 107, 3 augustus 1593. R 38, f 8^v, 16 maart 1606.

64) Algemeen Rijksarchief Brussel, Rekenkamer 45080, f 5^v, 1638. Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 38, f 148^v, 23 februari 1608. R 49, f 119^v, 14 juni 1635; f 250, 1 november 1637. R 315, 7 februari 1616.

65) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 32, f 39, f 6 mei 1586; f 139, 24 maart 1588.

66) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 47, f 17, 1 maart 1630.

67) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 32, ff 221^v en 222, 17 januari 1590.

68) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 33, f 54, 13 juli 1592. Hun dochter Adriaena Marcus trouwde met Korsteyan Cornelis Crols, valke-

wezen Kroatische of Albanese soldaat. Pauwelyntgens tweede man was Reynier Henricx van Rovert⁶⁹, schrijnwerker in de Papenstraat te Hilvarenbeek, daar overleden tijdens de epidemie, op 1 juli 1624. Hij was een zoon van Henrick Reymen van Roevoert, schrijnwerker aan de Beerten, en van Elyzabeth Henrick Moonen.

- c. Lysken Henrick Spiltack.
 - d. Magdaleen Henrick Spiltack trouwde met Lauwreys Jan Dielen uit Waalre, die ook te Drunen was gegoed. In 1595 verkocht hij een huis in de Paardenstraat.⁷⁰ Over hun onmondige kinderen was in 1603 Jan Jan Dielen te Valkenswaard (later woonachtig te Vessem) voogd⁷¹, hetgeen doet vermoeden dat Lauwreys uit de Valkenswaardse valkeniersfamilie Dielen stamde.⁷² De omstandigheid dat zijn dochter Lysken te Rijssel heeft gewoond, waar bij kanunnik Jan Dielen enkele van diens nichten woonden, versterkt dat vermoeden. Lysken woonde later te Leuven en was een zus van Merck en Leentken. Lauwreys Dielen is rond 1603 weduwnaar geworden. Tussen 1609 en 1619 zat hij gevangen te Breda.
 - e. Maeyken Henricxss Spiltack, gehuwd met Hans Peter Keenis (ook Kenen en Keens), afkomstig uit het valkenierscentrum Arendonk. Als diens weduwe testeerde zij in 1621 ten gunste van haar vier zusters.⁷³
2. Luytgardt Henricxs van Eynde⁷⁴, gehuwd met Jan Pelgrom. Deze kocht in 1568 een huis aan de Gemene Plaats te Hilvarenbeek.⁷⁵

nier (Adriaenssen, *Hilvarenbeek onder de hertog*, 57.

69) L.F.W. Adriaenssen, „Van Rovert”, *Gens Nostra*, XXVI (1971) 194, 195.

70) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 33, f 232, 18 december 1595.

71) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 36, f 92, 21 maart 1603. R 221, weesrekening 7 april 1609 – 15 januari 1619.

72) Hij wordt niet vermeld door L.G. van Dijck, „Genealogie Dielen”, *De Brabantse Leeuw*, XX, (1971) 123 e.v.

73) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, N 4309, 9 januari 1621.

74) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 28, f LI, 26 juli 1569.

75) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 28, f v, 7 januari 1568; f

3. Mr Laureys van Eynde studeerde te Leuven en vestigde zich als *dienaer der kerck* (schoolmeester en koster?) te Poppel. Daar werd hij begraven op 12 februari 1620. Zijn weduwe Maria Pelters werd er op 18 december 1621 begraven.⁷⁶
4. Mariken Henrick Wouters van Eynde⁷⁷ trouwde met mr Jan Aelbrechts van Aenschot.⁷⁸ Hun kinderen erfden onroerend goed te Hilvarenbeek en Poppel.⁷⁹
 - a. Aelbertken mr Jans van Aenschot, vermeld in 1584.
 - b. Achtken mr Jans van Aenschot, vermeld in 1584.
 - c. Geertruyt mr Jans van Aenschot trouwde met de vet-tewariër Henrick Cornelis Moonen⁸⁰, die *de Valck* op de hoek van de Gemene Plaats en de Gelderstraat woonde. Hij was een zoon van Cornelis Henricxss Moonen en van Jaepken Aert Maes Snijders. Henrick stierf te Hilvarenbeek op 17 maart 1624 tijdens de pestepidemie, Geertruyt op 5 februari 1635. Een van hun kleinkinderen was Jan Servaes Moonen⁸¹ (1626–1688), een Tilburgse koopman en lakendrapenier. Over zijn genealogische bewustzijn volgt iets in § 16.
 - d. Mr Henrick van Aenschot⁸² woonde te Weelde. *Sieck wesende vande dangeruese sieckte der peste* testeerde hij met zijn vrouw IJcken Jacob Lambrechts in 1607.
 - e. Maryken mr Janssen van Aenschot, gehuwd met Peter Jans van Hulsel.

23^v, 4 februari 1568.

76) Adriaenssen, *Hilvarenbeek onder de hertog*, 293.

77) Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 27, f 94, 25 april 1566.

78) Streekarchief Eindhoven, Eindhoven R 30, f 177, 5 februari 1552: Meryken weduwe Aelbrecht Janssen van Aenschot en haar onmondige kinderen, onder wie misschien Jan. Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 27, f 94, 25 april 1566. R 37, f 10^v, 11 januari 1604.

79) Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1419, f 117^v, 6 september 1586. R 1420, f 413^v, 24 november 1588. Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R 32, f 267, 3 juli 1591.

80) L. Adriaenssen, „Elf generaties Moonen. Namen, data, anekdotes”, *De Brabantse Leeuw*, XIX (1970) 137.

81) Adriaenssen, „Elf generaties Moonen”, 159–171.

82) Adriaenssen, *Hilvarenbeek onder de hertog*, 293.